

7 клас

Урок №1

Дата:

**МАТЕРИКИ ТА ОКЕАНИ ЯК ОБ'ЄКТИ ВИВЧЕННЯ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ. СПІВВІДНОШЕННЯ НА ЗЕМЛІ
МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ. МАТЕРИКИ І ЧАСТИНИ СВІТУ.
ДЖЕРЕЛА ГЕОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ПРО МАТЕРИКИ ТА ОКЕАНИ**

Мета:

навчальна: пригадати прийоми навчальної діяльності; з'ясувати особливості нового курсу, предмет його вивчення; сформулювати уявлення про систему географічних наук, що вивчають окремі регіони Землі; повторити знання про розподіл земної поверхні на материки, океани, частини світу; ознайомити з джерелами географічних знань регіональної географії; удосконалювати навички роботи з джерелами географічних знань;

розвивальна: сприяти розумінню значення для людини географічних знань про материки та океани; розвивати допитливість, уміння аналізувати й систематизувати, робити висновки і узагальнення;

виховна: виховувати повагу до людських знань, відповідальність за майбутнє Землі.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, контурні карти, стінна фізична карта світу, зразки різноманітних джерел знань з географії.

Опорні та базові поняття: географія, материк, океан, частина світу, географічний об'єкт, процес, явище, джерела географічних знань.

Географічна номенклатура: Австралія, Антарктида, Африка, Євразія, Південна Америка, Північна Америка, Атлантичний, Індійський, Південний, Північний Льодовитий, Тихий океани.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Організаційно-дисциплінарні вимоги до вивчення курсу;

критерії оцінювання навчальних досягнень;

види контролю та практичних робіт;

необхідні матеріали для вивчення предмету протягом року (підручник, зошит з друкованою основою для практичних робіт, атлас, контурні карти, освітні сайти тощо);

вимоги до ведення зошитів.

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Минулого року під час вивчення географії ви склали загальне враження про нашу величезну домівку — планету Земля. Цього року ми зазирнемо до окремих її

«кімнат». З'ясуємо особливості «дизайну» кожної з них, особливості функціонування, господарів та багато іншого.

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ

Що означає слово «географія» в перекладі з грецької мови?

Які способи вивчення Землі використовують учені? Якими користувалися ви?

Скільки материків на Землі? Назвіть їх у порядку відкриття європейцями.

Скільки на Землі океанів? Назвіть їх.

Назвіть джерела географічних знань, які застосовують на уроках географії.

Перелічіть науки, що вивчають нашу планету.

З якими методами географічних досліджень ви ознайомилися в 6 класі?

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Що вивчає географія материків і океанів

Основа курсу — це вивчення кожного материка і кожного океану в певній послідовності за певним типовим планом. Згідно з особливостями географічного положення і характерними рисами природи материка поділяють на групи — тропічних широт, полярний і Північної півкулі.

Вивчення курсу дасть уявлення про: історію відкриття й дослідження материка чи океану; географічне положення і його наслідки; особливості природи — від геологічної будови до органічного світу; державний поділ території материків та їх населення, особливості окремих держав; використання людиною природи окремих материків й океанів, наслідки.

Ознайомлення зі змістом та структурою курсу, підручником

Висновок 1. Отже, на уроках географії в 7 класі ви детально розглянете всі материки й океани, дізнаєтеся, хто їх досліджував, у чому полягають особливості їхньої природи та чим вони обумовлені, які народи населяють кожний материк, особливості їхнього життя і побуту, наслідки їхнього втручання в природу.

2. Науки, що вивчають материки й океани

Усі географічні науки вивчають материки й океани — від природничих (геологія, геоморфологія, кліматологія, біогеографія, гідрологія й ін.) до суспільно-економічних (демографія, політична географія, економічна географія й ін.).

V. ПОВТОРЕННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ЗНАНЬ

Співвідношення і розподіл на Землі материків та океанів

Поверхня Землі	Земля в цілому		Північна півкуля		Південна півкуля	
	Площа, млн км ²	%	Площа, млн км ²	%	Площа, млн км ²	%
Вода	361,26	70,8	154,64	60,6	206,62	81,0
Суходіл	148,84	29,2	100,41	39,4	48,43	19,0

Середня абсолютна висота суходолу = 875 м

Середня глибина Світового океану = 3710 м

3. Материки і частини світу

Материк (континент) — категорія геолого-географічна, *частина світу* — історико-географічна. *Материки* — найбільші ділянки суходолу Землі з усіх боків оточені водами, частини світу — великі частини суходолу включають материки чи їхні частини та прилеглі острови.

Отже, поділ на частини світу склався історично. Частини світу, що були відомі ще давньогрецьким географам (Європа, Азія, Африка), вважають Старим Світом. Після відкриття в XV ст. Х. Колумбом нових земель, вони дістали назву Америка, хоча являють собою два самостійних материки. Ще пізніше європейцям стали відомі частини світу — Австралія та Антарктида.

Висновок 2. Більша частина поверхні Землі зайнята океанами, які з'єднані між собою та утворюють єдиний Світовий океан. Серед просторів Світового океану розташовані шість материків. У Південній півкулі суходолу набагато менше, ніж у Північній.

4. Джерела географічної інформації

Вивчення окремих материків й океанів виконують тими ж методами, що й вивчення Землі в цілому, тільки цілеспрямовані на певну її ділянку.

Метод — це конкретний спосіб вивчення того чи іншого явища чи предмета.

Внаслідок вивчення складають різноманітні джерела знань, що охоплюють певний материк чи океан, або їхні частини.

Геоінформаційні системи (ГІС) — особливі джерела інформації утворені як комплекс електронних географічних карт (у тому числі і тривимірних моделей місцевості), текстової інформації, діаграм, графіків тощо, для найповнішого відображення кількісних і якісних показників певної території.

5. Значення знань про материки й океани для людини

Особливості природи материків визначають особливості мешкання й господарської діяльності людини. Знання про океани визначають прогнозування кліматичних змін, використання їх ресурсів, транспортних, рекреаційних можливостей.

VI. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Назвіть материки й океани, переважна частина яких розташована в Північній півкулі (в Південній півкулі, в Східній півкулі, Західній півкулі).

З'ясуйте, як розташовані кожний з материків та океанів стосовно екватора, тропіків, полярних кіл, полюсів.

Як з'єднуються океани між собою в Північній півкулі? В Південній? Які наслідки це може мати для течій?

З якими предметами, тваринами, рослинами тощо асоціюються у вас конфігурації кожного материка й океану?

Чим частина світу Австралія відрізняється від материка Австралія?

VII. ПІДСУМОК УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Рефлексія

Висловіть свої враження від першого уроку географії в 7 класі, починаючи речення з фраз:

Я дізнався ...

Я навчився ...

Мені сподобалося ...

Мене здивувало ...

Заключне слово вчителя

Отже, на уроках географії в 7 класі об'єктом вашого дослідження стануть материки та океани. Сьогодні ви зробили перший крок у цьому дослідженні: пригадали назви материків, океанів, частин світу, виявили співвідношення між суходолом та океанами; обговорювали значення для людини географічних знань про материки та океани. Наступного уроку ви дізнаєтесь, як працювати з різними джерелами географічних знань, географічними картами тощо.

VIII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати § 1 підручника (В. М. Бойко, С. В. Міхелі «Географія», Харків, «СИЦІЯ», 2015).

2. Опрацювати завдання 5 (стор. 10).

3. Випереджальне: переглянути домашню бібліотеку, відеотеку, скласти перелік джерел географічних знань, які стануть вам у пригоді для вивчення географії материків та океанів.

4. За бажанням: скласти кросворд за темою «Видатні мандрівники й дослідники» із ключовим словом «материк».

ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДО УРОКУ №1

Назви частин світу і материків мають різне походження. Давні греки називали всі землі на заході від Босфору Європою, а на сході від нього — Азією. Назва «Африка» також має античне походження; її застосовували лише до північно-західної частини материка і до її складу не входив Єгипет, Лівія та Ефіопія. Австралія спочатку називалася *Terra Australis* (Південна Земля), потім «Нова Голландія» і лише у XIX ст. була замінена на «Австралію». Антарктида (що означає «антипод Арктики») дістала свою назву ще задовго до її відкриття — учені припускали існування антиподу Арктики. «Америка» уперше з'явилася на карті М. Вальдземюллера (1507), який назвав так Новий Світ на честь географа і дослідника А. Веспуччі. Сам термін «материк» в його сучасному значенні з'явився в Англії в XVII ст.